

Ryszard Ciarka THE HEAD AT THE BOTTOM OF THE BED OR PROPAEDEUTIC OF ETNOGRAPY

This jocular text is an attempt at a slightly caricaturish description of semiotic-structural reflections about the dependence between the arrangement of the quilt and the speed with which one falls asleep.

Wojciech Michera THE BOUGH OF AENEAS

Men of antiquity universally believed that this fatal bough was the Golden Bough which Aeneas, obedient to the commands of Sybil, broke off on the eve of his dangerous journey to the land of the dead – wrote James Frazer 150 years ago in his *Golden Bough*. The author of the article refers to this view, and presents the mythical theme of travellers on their way to the other-world. He deals with the existential dimension of the journey, alluding to paintings and poetic visions. He also indicates the significance of the golden bough against the backdrop of the symbolic of the holy tree, and depicts the connection between the predecessors of Aeneas (in accordance with the texts by Virgil) – Theseus, Pollux, Orpheus and Heracles – with the myth about Jason and his expedition in search for the Golden Fleece. Following suggestions contained in a sixteenth-century alchemical work, the author examines the symbolic kinship of this myth with the story of Heracles stealing apples from the garden of the Hesperides. Finally, he interprets the mediaeval legend of the Holy Grail, the Biblical story of the flood, and the Sumerian epos about Gilgamesh as well as a mythical prop – the staff of Hermes and Aesculapius, entwined by serpents.

Ewa Dżurak LITERATURE AND RITUAL. TRADITIONAL ELEMENTS IN CONTEMPORARY NOVELS WRITTEN BY NATIVE AMERICANS

The typical feature of the contemporary novel written by Native Americans is predominantly a combination of traditional and modern motifs, and a presentation of heroes balancing in a cultural void, situated between cultures, and experiencing a feeling of alienation. Their lot assumes the mythical dimension of a paradigmatic controversy between good and evil. In an analysis of two novels: *House Made of Down* by N. Scott Momaday and *Ceremony* by Leslie Marmon Silko, the author shows how myth and ritual interfere into the texts and help the heroes to overcome their complicated situation produced by the dissolution of traditional culture.

Władysław Hasior ON PLEBEIAN ART

This is an interview with W. Hasior held by Aleksander Jackowski. The outstanding artist speaks about his collection of plebeian art – several thousand slides documenting the phenomenon in question as well as the iconosphere of communist Poland.

In his own works Hasior uses elements of folk, plebeian art; in the select examples, he recognizes authentic longing for beauty. By annulling „aesthetic criteria” and rejecting the notion of kitsch, the artist draws particular attention to private worlds, separated by a picket fence, which offer their own vision of beauty.

NOTY O AUTORACH

Małgorzata Baranowska poetka, krytyk i historyk literatury. Autorka książek: *Pamiętnik mistyczny, Surrealistyczna wyobraźnia i poezja, To jest wasze życie*. Autorka wielu artykułów o wyobraźni symbolicznej i kulturze masowej m.in. *Pocztówka jako wyraz wyobraźni masowej w: Problemy wiedzy o kulturze* (Ossolineum 1986), autorka dwóch tomów poetyckich: *Miasto, Zamek w Pirenejach*. Ogłasza w „Twórczości” *Prywatną historię poezji*.

Janusz Barański etnograf, filozof, absolwent UJ, doktorant w Instytucie Etnologii UJ w Krakowie. Zajmuje się problemami antropologii polityki i metodologią polityki.

Zbigniew Benedyktowicz antropolog kultury, redaktor „Kontekstów”. Kierownik Pracowni Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Autor prac o wyobraźni symbolicznej i antropologii współczesnej, m.in. książki (z Danutą Benedyktowicz) *Dom w tradycji ludowej*.

Grażyna Borkowska – krytyk i historyk literatury, pracuje w IBL PAN, wydała *Dialog powieściowy i jego konteksty*; złożyła do druku

Krzysztof Kubiak THE SPEECH OF WRITTEN WORDS

This is a venture at tackling recollections and their written form. The author of the article arrived at the conclusion that the specificity of a manuscript and the colourful personality of its author would be best captured by a filmed record. He thus presents a project for a film about Otylia Zachura, resident of a solitary mountain homestead, and her childhood wartime reminiscences. The brief and strikingly authentic diary is cited in its entirety in the article, which is the basis for a screenplay. It is supplemented by notes with the dates of the birthdays of assorted members of the Zachura family, and the most important events in the lives of their children. This element endows the text with a characteristic „biblical” rhythm. It also shows Great History as seen by ordinary people, and ordinary people as a fragment of History.

On the „So-called Naive Art by Aleksander Jackowski

An album *So-called Naive Art* by Aleksander Jackowski was published in 1995. The book, which contains 91 biogrammes of naive artists, met with a lively response. The reviews indicated the necessity of a new approach to such problems as professional and non-professional art, and the relation between high and low culture. We include a review by Hanna Kirchner, *THE NINETY SECOND SILHOUETTE* fragments of reviews, which were presented in the press, and an interview held by Zbigniew Benedyktowicz with the author of *So-called naive art* and the autobiography *Short cuts*.

Danuta Wawilow THE KLAN EXPERIMENT

The history of KLAN – Club of Artistically Inexhaustible People – is brief. It was founded in 1992 by young people aged from thirteen to over twenty. The basic KLAN formula was, and is, the right to creativity – writing poems, drawing, making music, sculpting little clay birds and soon. For some participants of the experiment it constitutes a significant stage in their life, a lesson in imagination and creative love. The founder and author of this article discovered KLAN to be a source of knowledge about life, people, poetry and art.

KLAN, which exists not only in Warsaw but also in other towns, comprises a group of people sharing a philosophy of life and art.

Ewa Korulska CHILDREN KNOCK ON DOORS OF STONE

The first contact with a poetic text is often decisive for a child's approach to poetry, and can stir or stifle his imagination. Polish language school lessons offer an opportunity for awakening and stimulating the child's sensitivity towards the word. One of the available methods is to create possibilities for individual creativity, and to demonstrate the circumstances in which everyone's ability of articulating impressions and emotions is activated. A child who has experienced the joy of creation, starts treating the poetic text as a natural mode of expressing his thoughts and feelings.

popularny zarys literatury pozytywistycznej *Pozytywiści i inni* (PWN) oraz książkę poświęconą powieści kobiecej (od Żmichowskiej do Nałkowskiej) (IBL).

Jacek Borowski – absolwent IFiS UW. Zajmuje się estetyką i pograniczem filozofii i antropologii. Pracuje w Wydawnictwie Naukowym PWN.

Wojciech J. Burszta dr hab., profesor w Katedrze Etnologii UAM. Autor m.in. Książek: *Wymiary antropologicznego poznania kultury 1992; Czytanie kultury*. Pięć szkiców, 1995.

Roger Caillois etnolog, socjolog i filozof francuski, znany ze swoich szerokich zainteresowań, również literaturą. W Polsce wyszły dwa zbiory jego tekstów *Zywiol i tad* oraz *Odpowiedzialność i styl*.

Ryszard Ciarka etnolog, pracownik Instytutu Sztuki PAN, Pracownia Antropologii Kultury, Filmu i Sztuki Audiowizualnej. Zajmuje się antropologią współczesności, autor wielu artykułów.

James Clifford profesor antropologii, wykładał między innymi historię świadomości na University of California, Santa Cruz. Autor

znaczących prac na temat historii dyskursu misyjnego, doświadczenia podróży i muzealnictwa. Autor m.in. *Predicament of Culture* (1988) i współedytor zbioru tekstów obrazujących obecny przełom w etnografii *Writing Culture* (1986).

Dariusz Czaja etnolog (studia UJ), pracuje w Katedrze Etnologii UJ oraz w redakcji „Kontekstów”; napisał rozprawę doktorską na temat symbolu w filmie.

Ewa Dżurak – etnolog (studia UW), pracuje w bibliotece na Harvardzie. Zajmuje się współczesną literaturą Indian A.P. Mieszka pod Bostonem.

Michał Głowiński – prof., pracownik naukowy IBL PAN. Zainteresowania badawcze prof. skupiają się m.in. wokół współczesnych funkcji tradycji literackich, teorii i historii form narracyjnych, zwłaszcza powieści XIX i XX wieku, zjawisk komunikacji literackiej. Autor książki m.in. *Poetyka Tuwima a polska tradycja literacka* 1962, *Porządek, chaos, znaczenie*, 1968, *Style odbioru* 1977, *Mity przebrane* 1990.

Władysław Hasior – wybitny artysta, twórca rzeźb, pomników, inscenizacji plenerowych (pochód ze sztandarami w Łącku). Autor wielu wystaw w kraju i za granicą.

Aleksander Jackowski antropolog kultury, krytyk sztuki; redaktor „Kontekstów”. Autor wielu prac z zakresu sztuki ludowej i naiwnej.

Maria Janion historyk literatury i historyk idei, krytyk literacki. Profesor w IBL PAN, wykładowca na UW, w latach 1956–89 zajęcia w WS Pedagogicznej w Gdańsku, a następnie na Uniwersytecie Gdańskim. Opublikowała m.in.: *Zygmunt Krasiński, debiut i dojrzałość*, W-wa 1962; *Romantyzm. Studia o ideach i stylu*, W-wa 1969; *Romantyzm. Rewolucja. Marksizm. Kolokwia gdańskie*, 1972; *Hermeneutyka. Poznanie i terapia*, 1974; *Gorączka romantyczna*, 1975; *Literatura wobec wojny i okupacji*, 1976; *Romantyzm i historia*, 1976; *Reduta. Romantyczna poezja niepodległościowa*, 1979; *Odnawianie znaczeń* 1980; *Seria Transgresje; Czas formy otwartej*, 1984; *Wobec zła*, 1989; *Życie pośmiertne Konrada Wallenroda*, 1990; *Projekt krytyki fantazmatycznej*, 1991.

Wiesław Juszczak profesor w Instytucie Sztuki PAN i na Wydziale Historii Sztuki UW. Historyk sztuki, filozof, autor wielu książek i artykułów.

Hanna Kirchner – dr hab., ur. w Warszawie, historyk literatury i krytyk literacki, tłumaczka. Edytorka *Dzienników Zofii Nałkowskiej*. Wieloletni pracownik Instytutu Badań Literatury PAN. Autorka licznych rozpraw, studiów i esejów o literaturze XX wieku. Zajmowała się m.in. twórczością Władysława Hasiora.

Ewa Korulska polonistka, antropolog kultury, doktorat *Mit chłopca w literaturze i sztuce 1863–1939*, Warszawa 1993, msp w Instytucie Sztuki PAN.

Krzysztof Kubiak etnograf, pracuje w Katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UW. Prowadzi badania w Beskidach i na Orawie. Zrealizował pięć filmów dla Telewizji Polskiej i siedem filmów dla Katedry, kolejne trzy filmy są w realizacji.

Adam Mars-Jones brytyjski pisarz i krytyk filmowy. Autor *Lantern Lectures* (1981) *Mea West is Dead* (1983), *The Dark Proof* (z E. Whitem, 1987), *The Waters of Thirst* (1993).

Wojciech Michera – archeolog, etnolog (studia UW); prowadzi zajęcia w Studium Kształcenia Otwartego (UW), w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej. Autor książki *AntyDäniken* i programów telewizyjnych.

Marek Nowakowski – pisarz, autor wielu książek i opowiadań. Pierwsze opowiadanie *Kwadratowy* w „Nowa Kultura” (1957), pierwsza książka *Ten stary złodziej* (1959), *Beniek Kwiciarz* (1961). Kolejno między innymi: *Robaki*, *Mizerykordia*, *Wesele raz jeszcze*, *Gdzie jest droga na Walne*, *Książę Nocy*, *Raport o statnie wojennym*, *Powidoki*. Jest laureatem wielu nagród, m.in.: Nagroda Wolność PENclubu, Francja, nagroda Jurzykowskiego, Nowy Jork. Mieszka w Warszawie.

Aneta Pierzchała studiowała polonistykę i filozofię na KUL-u. Dyplom w Katedrze Teorii Literatury (KUL). Studiowała również dziennikarstwo na UW. Pracowała na Wydziale Polonistyki UW, współpracuje z działem kultury „Życia Warszawy”. Publikowała w „Akcentach” i „Dialogu”.

Magdalena Saganiak studiowała polonistykę i filozofię UW. Studia doktoranckie w IBL PAN. Pracuje w Redakcji Słowników Języka Polskiego. Zajmuje się filozofią języka, poznania i teorią literatury.

Justyna Sobolewska studentka polonistyki UW. Tekst jest fragmentem pracy magisterskiej pisanej na seminarium prof. Marii Janion.

Andrzej Stasiuk – poeta, pisarz. Autor książek: *Mury Hebronu*, *Biały Kruk* 1995, *Wiersze miłosne i nie*, *Opowieści galicyjskie*, *Znak*, Kraków 1995. Mieszka w Beskidzie Niskim.

Ludwik Stomma profesor, etnolog, wykładowca w Ecole Pratique des Hautes Etudes (Sorbona).

Marilyn Strathern profesor antropologii na Uniwersytecie w Manchesterze a obecnie w Cambridge. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się przede wszystkim wokół kulturowego postrzegania płci. Autorka takich prac, jak *Gender of the Gift*, *Partial Connections* i *After Nature: English Kinship in the Twentieth Century*.

Pokwitowanie dla wpłacającego	Odcinek dla posiadacza rachunku	Pokwitowanie dla wpłacającego
zł	zł	zł
wpłacający	wpłacający	wpłacający
.....		
Dokładny adres	Dokładny adres	Dokładny adres
.....		
na r-k	na r-k	na r-k
AMOS	AMOS	AMOS
ul. Zuga 12, WARSZAWA	ul. Zuga 12, WARSZAWA	ul. Zuga 12, WARSZAWA
VIII Oddział PKO W-wa	VIII Oddział PKO W-wa	VIII Oddział PKO W-wa
nr r-ku 1586-77578-136	nr r-ku 1586-77578-136	nr r-ku 1586-77578-136
stempel	stempel	stempel
Pobrano opłatę	Pobrano opłatę	Pobrano opłatę
zł	zł	zł
podpis przyjmującego	podpis przyjmującego	podpis przyjmującego

Kazimiera Szczuka studiowała polonistykę (KUL, UW). Publikowała m.in. w „Tygodniku Literackim”, „Kinie”. Doktorantka Szkoły Nauk Społecznych PAN. Zajmuje się romantycznym mitem kobiety.

Monika Sznajderman – etnolog (studia UW), studia doktoranckie w Instytucie Sztuki PAN; pisze pracę doktorską poświęconą postaci białna w kulturze. Autorka książki *Zaraza. Mitologia dżumy, cholery i Aids*.

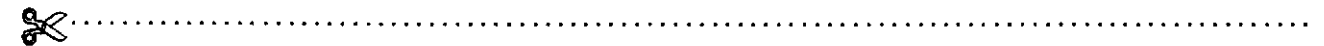
Jadwiga Wais adiunkt Zakładu Filozofii i Socjologii AWF Wrocław ukończyła socjologię na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego w 1970 r. praca mgr. o Florianie Znanieckim u Prof. Jerzego Szackiego, doktorat o ukrytych w nauce założeniach aksjologicznych (w Poznaniu u Prof. Leszka Nowaka). Ostatnia publikacja to w 17 numerze 1994 r. „Edukacji Filozoficznej” artykuł pt. *Proces w „Procesie” Franza Kafki*.

Jerzy S. Wasilewski – etnolog, pracuje w katedrze Etnologii i Antropologii Kulturowej UW. W latach 1971–80 był uczestnikiem corocznej ekspedycji IHKM PAN do Mongolii. Prowadził też penetrację etnograficzną innych krajów Azji. Autor książek: *Podróże do piekieł, rzecz o szamańskich misteriach*, W-wa 1979, *Tabu a paradygmaty etnologii*, W-wa, 1989.

Danuta Wawilów poetka, tłumaczka, autorka książek dla dzieci i młodzieży, animatorka ruchu KLAN.

Anna Wieczorkiewicz absolwentka polonistyki i etnografii UW, adiunkt w Zakładzie Teorii Kultury IFiS PAN. Zajmuje się pograniczem teorii kultury i literatury oraz antropologią wędrowki.

Errata: W poprzednim zeszycie (2/1995) zdarzył się błąd, za który serdecznie przepraszamy Autorkę, pominięto bowiem w spisie treści jej nazwisko i tytuł artykułu. Należało po tekście p. Mariusza Czubaja podać: Magdalena Jaworska, *Polesie. Pieśń o umieraniu*.

Na wszystkich częściach blankietu należy wpisać czytelni atramentem, długopisem lub piśmem maszynowym jednakkowo kwotę cyframi, imię i nazwisko wpłacającego, jego adres, siedzibę oddziału banku w którym prowadzony jest rachunek oraz numer i nazwę tego rachunku.

PRENUMERATA
„KONTEKSTÓW”

I półrocze	
II półrocze	
roczna	
ilość egz.	

PRENUMERATA
„KONTEKSTÓW”

I półrocze	
II półrocze	
roczna	
ilość egz.	

Za skutki wynikłe z mylnego wypełnienia blankietu ponosi odpowiedzialność wyłącznie wpłacający.

WARUNKI PRENUMERATY

1. Wpłaty na prenumeratę prowadzoną przez „Ruch” przyjmowane są na okresy kwartalne.
Cena prenumeraty wynosi 3 zł za numer (1 i 2 kwartał) oraz 4 zł za numer (3 i 4 kwartał). Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% droższa.
Wpłaty na prenumeratę przyjmują:
 - na teren kraju – jednostki kolportażowe „Ruch”; istnieje również możliwość prenumeraty „pod opaską”. Wpłaty od osób i instytucji z miejscowości, w których nie ma jednostek kolportażu „Ruch” należy wносить do Ruch SA Oddz. W-wa, ul. Towarowa 28, konto jak niżej.
 - na zagranicę – Zakład Kolportażu Prasy i Wydawnictw 00-958 Warszawa, konto PBK, XIII Oddział W-wa 370044-1195-139-11Dostawa zamówionej prasy następuje:
 - przez jednostki kolportażowe „Ruch” – w sposób uzgodniony z zamawiającym.
 - przez urzędy pocztowe – pocztą zwykłą na wskazany adres, w ramach opłaconej prenumeraty z wyjątkiem zlecenia dostawy na zagranicę pocztą lotniczą do odbiorcy zagranicznego, której koszt w pełni pokrywa prenumerator.Terminy przyjmowania prenumeraty na kraj i zagranicę – do 20 XI na I kwartał roku następnego, do 20 II – na II kwartał, do 20 V na III kwartał, do 20 VIII na IV kwartał.
2. Prenumeratę „Kontekstów” prowadzi także firma AMOS, Warszawa, ul. Zuga 12, 01-806 Warszawa (tel. 34 65 21). Wpłaty na okresy półroczne (dwa zeszyty lub jeden podwójny) i roczne przyjmowane są na konto:
AMOS, VIII Oddział PKO Warszawa Nr 1586-77578-136.
Dla ułatwienia zamieszczamy obok wydrukowany blankiet.
3. Cena prenumeraty rocznej przez „Ruch” lub AMOS wynosi 14 zł. Prenumerata za I półrocze: 6 zł; za II półrocze: 8 zł; numer pojedynczy 3 zł, w I półroczu i 4 zł w II półroczu.
4. Zeszyty bieżące oraz niektóre dawne można kupować w Instytucie Sztuki PAN, Warszawa ul. Długa 28 (hall) lub tamże w Dziale Wydawnictw, tel. 31-32-71 w. 258. Sprzedaż także na rachunek, za zaliczeniem pocztowym lub za gotówkę.
5. Prenumerata zapewnia otrzymanie pisma w cenie wyżej podanej, niezależnie od tego, o ile droższy będzie w sprzedaży numer.

Wydawnictwo Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk publikuje książki i czasopisma z zakresu sztuki, teatru, filmu, muzyki, folkloru

Stałą sprzedaż książek i czasopism Wydawnictwa IS PAN, prowadzą następujące księgarnie:

Warszawa – Główna Księgarnia Naukowa im. Bolesława Prusa, Krakowskie Przedmieście 7– Księgarnia ORPAN, Pałac Kultury i Nauki– Księgarnia Fundacji Pomocy Bibliotekom Polskim, Marszałkowska 74– Księgarnia Ossolineum, Jaworzyńska 4– Księgarnia Uniwersytecka „Liber”, Krakowskie Przedmieście 24– Księgarnia w Centrum Sztuki Współczesnej, Pałac Książąt Ujazdowskich– Księgarnia „Gryf”, Foksal 10– Księgarnia „Reprint”, Krakowskie Przedmieście 71– Księgarnia „Odeon”, Hoża 19 oraz pl. Unii Lubelskiej– Księgarnia Zamku Warszawskiego, Świętojańska 2	– „Harcfilm” Księgarnia Festiwalowa, al. Krasińskiego 34 (kino „Kijów”)– „Harcfilm”, ul. Piłsudskiego 38– Księgarnia Akademicka, ul. Anny 6– Księgarnia „Suszczyńska”, pl. Wszystkich Świętych 7– Księgarnia Naukowa „Elefant”, ul. Podwale 6
Białystok – Księgarnia „Akcent”, Kościuszki 4	Lublin – Księgarnia ORPAN, Pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5
Gdańsk – Księgarnia Ossolineum, Łagiewniki 56	Łódź – Księgarnia Ossolineum, Piotrkowska 181
Kraków – Antykwariat „Bibliofil”, Szpitalna 19– „Harcfilm”, Księgarnia Filmoznawcza, al. Krasińskiego 7	Poznań – Księgarnia Uniwersytecka, Zwierzyniecka 7
Wrocław   – Księgarnia Ossolineum, Rynek 6

Ciągłą sprzedaż hurtową publikacji Wydawnictwa IS PAN prowadzi
Skład Księgarski „EWA”
ul. Rodziewiczówny 4, 45-951 Opole
tel. 374-28

Numer liczy 28 ark. drukarskich, 40 ark. wydawniczych

Fotoskład: „Iskra”

ul. Niska 18/6, tel. 39-90-83

Druk: mgr inż. Piotr Włodarski,

ul. Ksawerów 21; tel. 43-14-71 w. 240

Nakład 1200 egz.